

Dokumenttyp
Plan
Beslutsdatum
2026-04-13
Beslutad av
Kommunfullmäktige

Giltigt från
2026-04-13
Aktualiserad
2026-04-22
Gäller för
Kommunkoncernen

Giltigt till
2026-12-31
Diarienummer
KS 2022/147
Dokumentansvarig
Mikael Nilsson

Plan för kultur- och fritidspolitisk verksamhet

Innehåll

Plan för kultur- och fritidspolitisk verksamhet	1
Syfte	2
Kungsörs kultur- och fritidsliv utvecklar vi tillsammans	2
Öppenhet och tillgänglighet	2
Samarbete	2
Utgångspunkter i planen.....	3
Barn och unga.....	3
Idrott	3
Kultur	4
Livskvalitet genom hela livet	4
Kulturarv	5
Kungsudden.....	5
Det livslånga lärandet.....	6
Biblioteket	6
Studieförbunden	6
Föreningsstöd och samverkan	6
Friluftsliv	7

Syfte

Den kultur- och fritidspolitiska planen har flera utgångspunkter och berör många olika områden inom kultur- och fritidslivet. Det är ett sammanfattande och övergripande dokument som beskriver inriktningen för det kultur- och fritidspolitiska arbetet fram till och med år 2025.

Ansvar för att planera, genomföra och följa upp ligger på kommunstyrelsen och ska ske kontinuerligt under planperioden och utvärdering sker vid planperiodens slut.

I processen med att ta fram den kultur- och fritidspolitiska planen har dialog förts med föreningar, studieförbund, kommunens nämnder och det kommungemensamma elevrådet. Dialogen har skett genom möten och samtal, och förslaget till plan har skickats till aktörerna på remiss.

Med begreppet Kungsör menas hela det geografiska området Kungsörs kommun med tätorten, Valskog, byarna och omgivande landsbygd.

Kungsörs kultur- och fritidsliv utvecklar vi tillsammans

Kungsör har stor potential att utvecklas som plats för fritid och kultur. Här finns runt 70 föreningar, fina anläggningar, en fantastisk natur och historia, och evenemang som växer. Litenheten är en styrka tillsammans med det geografiska läget i en region med tillväxt. Möjligheten finns att locka såväl nya Kungsörbor som besökare från en stor region och i den processen är kultur- och fritidslivet centralt. Ett rikt kultur- och fritidsliv gör en plats attraktiv och stärker invånarnas känsla av livskvalitet.

Ledorden som ska prägla arbetet inom kultur- och fritidsområdet är: Öppenhet, Delaktighet och Samarbete.

Öppenhet och tillgänglighet

Ett levande kultur- och fritidsliv, där människor upplever glädje och gemenskap, har en positiv inverkan på trygghet, hälsa och välbefinnande. Det ökar förståelsen mellan människor och olika grupper. Därför ska kultur- och fritidslivet vara öppet och tillgängligt. Det ska finnas förutsättningar för alla att vara delaktiga. Delaktighet skapar engagemang och ökar även förutsättningarna för fler aktiva ledare och medlemmar i föreningarna. Ett inkluderande kultur- och idrottsliv har betydelse för integrationen och för tillvaratagandet av olika influenser och kompetenser. Kungsör blir ett allt mer mångkulturellt samhälle och det är viktigt att alla arbetar för ett jämlikt kultur- och fritidsliv där man tar vara på kreativitet och mångfald. Alla som vill ska kunna vara med utifrån sina förutsättningar oberoende av kön, könsidentitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Samarbete

Nyckeln till att lyckas, i synnerhet i en liten kommun, är samarbete - samarbete mellan kommun, invånare, föreningar och olika aktörer.

Det är genom att träffas och samverka som vi får möjlighet att öka kunskap, diskutera verksamheter och idéer, aktiviteter, värderingar, samarbetsmöjligheter och utmaningar som vi står inför, och det är i samverkan som vi fyller Kungsörs kultur- och fritidsliv med ett bra innehåll.

Utgångspunkter i planen

Den kultur- och fritidspolitiska planen har flera utgångspunkter:

- kommunens vision och övergripande mål som ska genomsyra all kommunal verksamhet
- de nationella kulturpolitiska målen, där det bland annat slås fast att kulturpolitiken ska:
 - främja allas möjlighet till kulturupplevelse, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
 - främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
 - särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.
- den regionala kulturplanen, som utgår från tre gemensamma utgångspunkter och tre målområden:
 - Barns och ungas rätt till kultur
 - Kultur i det hållbara samhället
 - Konstnärlig frihet och armlängds avstånd
 - Kultur för ett välmående Västmanland
 - Ett tillgängligt kulturliv i Västmanland
 - Ett skapande Västmanland
- kommunens jämställdhetsplan och den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män, som Kungsörs kommun skrivit under
- det övergripande målet för integrationspolitiken som handlar om lika rättighet, skyldighet och möjlighet för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- de nationella och regionala målen för folkhälsa, där följande tre har speciell relevans för planen:
 - delaktighet och inflytande i samhället. Brist på inflytande och möjlighet att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med hälsa. Såväl social som kulturell delaktighet är viktigt.
 - barn och ungas uppväxtvillkor. I synnerhet på fritiden är idrott, friluftsliv och kultur en stor del av barns och ungas liv, och viktiga områden för hälsa och välbefinnande
 - ökad fysisk aktivitet – för alla åldrar. Regelbunden fysisk aktivitet främjar hälsan och har en sjukdomsförebyggande effekt.
- Riksidrottsförbundets ”Idrotten vill”, som beskriver idrottens värdegrund:
 - glädje och gemenskap
 - demokrati och delaktighet
 - allas rätt att vara med
 - rent spel

Barn och unga

Idrott

Kungsörs kommuns stöd till idrotten har speciellt fokus på barn och unga. Målet är att få så många som möjligt att vara fysiskt aktiva för bättre hälsa och välbefinnande med förhoppningen om att grundlägga goda vanor som följer med genom livet.

En bredd av olika former av idrott har potentialen att locka fler barn och unga. För att också uppnå kvalitet i idrottslivet är ledarfrågan central. Det är viktigt att hitta personer som vill vara ledare och som är bra förebilder med ett inkluderande förhållningssätt.

Därför ska:

- ledarskapet i barn- och ungdomsföreningar särskilt stöttas och utvecklas genom olika samarbeten
- barn och ungdomar tilldelas träningstider före vuxna i de kommunala anläggningarna
- hyror och avgifter vara lägre för barn och ungdomar
- föreningar inom barn- och ungdomsidrotten särskilt stimuleras så att fler startar/breddar sin verksamhet
- föreningar som får stöd arbeta enligt Riksidrottsförbundets värdegrunder
- barn stimuleras att prova på olika idrotter långt upp i åldrarna, exempelvis genom att göra utrustning tillgänglig för alla via Fritidsbanken
- kommunen utveckla samverkan mellan skolan och idrottslivet, genom prova-på-dagar på skoltid
- möjligheterna till spontan fysisk aktivitet öka, utan krav på prestation eller lagtillhörighet
- kommunen ha en dialog med barn och ungdomar vid nya projekt gällande idrottsanläggningar
- skolan och idrottslivet i samverkan jobba för mer rörelse i skolan genom särskilda rörelsesatsningar

Kultur

Även inom kulturområdet har barn och unga särskild fokus i enlighet med bland annat de nationella och regionala kulturpolitiska målen. Det är viktigt att ta tillvara på ungas kreativitet, och vilja att utöva och ta del av kultur.

Därför ska:

- kulturutbudet för barn och unga stärkas i dialog och samarbete med målgruppen
- barn och unga särskilt beaktas i planeringen av nya och utvecklingen av befintliga evenemang
- kommunen stärka samverkan mellan skolan, närliggande kommuner och olika kulturverksamheter, genom prova-på-dagar samt möjlighet att uppleva kultur på skoltid
- ledarskapet i barn- och ungdomsföreningar stöttas och utvecklas genom olika samarbeten
- kunskap och intresse för teknikhistoria uppmuntras

Livskvalitet genom hela livet

Ett kreativt, öppet och inkluderande kultur- och fritidsliv med musik, teater, film, konst, idrott, friluftsliv med mera har många positiva effekter. Det bidrar till ett levande Kungsör, till livskvalitet, välbefinnande och hälsa för alla åldersgrupper. Det skapar mötesplatser och verkar positivt för integration och känslan av gemenskap. Kultur, idrott och friluftsliv skapar dessutom upplevelser som marknadsför Kungsör och bidrar till tillväxt.

Kungsör har ett relativt bra kultur- och fritidsutbud som uppskattas av invånarna och lockar en del besökare utifrån, men det finns också utmaningar. En sådan utmaning är att det är få föreningar och aktörer som står för en stor del av utbudet.

Därför ska:

- en aktiv samverkan ske för att öka utbudet, och stärka nya och befintliga föreningar och aktörer
- forum finnas där aktörerna inom kultur- och fritidsområdet kan mötas, diskutera idéer, samarbetsmöjligheter och utmaningar
- gemensamma mötesplatser och samlingsplatser stimuleras för att förbättra folkhälsan för alla åldrar
- kommunen marknadsföra och på olika sätt stötta evenemang
- samarbeten utvecklas med regionala aktörer och regionala projekt i syfte att stärka utbudet och utvecklingen i Kungsör
- mångfald och kulturella olikheter tillvaratas
- kulturplanering finnas med i kommunens utvecklingsprocesser för att skapa bättre förutsättningar för offentlig konst och kultur

Kulturarv

Kungsör har en lång, intressant och rik historia som har stark koppling till varumärket Kungariket Kungsör. Flera intressanta kulturarv finns i kommunen, exempelvis unika naturområden, Kungsudden, vackra kyrkor, levande bygdegårdar och historiska samlingar.

Historien och kulturarven har stor betydelse för förståelsen av i vilket sammanhang vi hör hemma och för platsens identitet. De har dessutom ett marknadsföringsvärde och bidrar som inspiration och inramning till en rad arrangemang och upplevelser.

Därför ska:

- Kungsörs historia och kulturarv vårdas, berättas och lyftas fram
- tillgängligheten till våra kulturhistoriska miljöer vara god
- kommunen delta i samverkansprojekt på regional nivå, exempelvis "Kulturarv Västmanland"
- kommunen stötta både tätorten, Valskog, Torpa, Granhammar och omgivande landsbygd för ett levande Kungsör
- närheten till unika naturområden och Mälaren tillvaratas och vidareutvecklas

Kungsudden

Kungsudden är en mycket betydelsefull plats för berättandet och levandegörandet av Kungsörs historia. Här köpte Gustav Vasa sig sin gård och la grunden för dagens Kungsör, och här vistades kungligheter när de ville njuta av livet utanför storstan.

Idag är Kungsudden ett populärt besöksmål med flera kulturevenemang, restaurang och hembygdsmuseum. Flera leder utgår också härifrån och naturen på och runt området är speciell. Kungsudden har alla möjligheter att fortsätta att utvecklas som central plats för kultur och rekreation.

Därför ska:

- kommunen vara aktiv i samarbeten som stärker och utvecklar Kungsudden och i marknadsföringen av området, aktiviteter och evenemang

Det livslånga lärandet

I ett allt mer kunskapsintensivt samhälle är bildning och livslångt lärande viktigt för demokrati och delaktighet. I detta ligger möjligheten att påverka den egna livssituationen, något som i sin tur har stor betydelse för hälsa och välbefinnande. Viktiga aktörer för bildning, förnyelse av kunskap, kultur och lärande är biblioteket och studieförbunden.

Biblioteket

Biblioteket i Kungsör är en välbesökt kunskapsplats med en unik roll i det livslånga lärandet. Biblioteket är en plats där olika kulturer och åldersgrupper möts, och där många av kommunens kulturarrangemang äger rum. Biblioteket erbjuder öppen wifi och ger möjlighet för distansstudier och studier på plats. På biblioteket sker också kunskapsöverföring. Ett rikt utbud av IT och ny teknik finns att tillgå och ett nära samarbete med teknik- och IT- föreningen Västra Mälardalens Makerspace.

Studieförbunden

Studieförbunden är viktiga aktörer för bildade och aktiva kommuninvånare, för demokrati och delaktighet. Studieförbunden bidrar också genom olika egna arrangemang och samarbeten, bland annat med biblioteket, till ett levande kulturliv.

Därför ska:

- biblioteket erbjuda kompetens, vägledning och service för att göra det livslånga lärandet möjligt
- biblioteket vara en attraktiv och inkluderande mötesplats, tillgänglig för alla
- biblioteket ha aktiviteter även utanför byggnaden
- biblioteket vara aktivt i samarbeten runt olika kulturarrangemang
- biblioteket ha en nyckelroll för att öka invånarnas kunskap om digitala samhällstjänster, eftersom biblioteket vänder sig till alla medborgare
- dialog föras mellan kommunen och studieförbunden hur man kan stärka den lokala demokratin
- samarbetet med studieförbunden stärkas för att öka utbudet av kulturaktiviteter, och aktiviteter för bildning och lärande i Kungsör

Föreningsstöd och samverkan

En god samverkan mellan kommunen och föreningar, studieförbund, bygdegårdar, fria aktörer och företag är nyckeln till ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv. Denna goda samverkan bör inte bara finnas lokalt utan även gälla över kommungränserna och med regionala aktörer. I denna samverkan ska kommunen ha en aktiv roll och det ska vara tydligt för alla vad kommunen kan bidra med.

Därför ska:

- kommunen aktivt arbeta för att aktörer möts, får kunskaper och samverkar kring angelägna frågor
- kommunen ha en god service till föreningar, studieförbund och andra aktörer inom området

- stödet till föreningar och studieförbund vara tydligt, på kommunens webb finns information om bidrag att söka
- kommunens förvaltningar aktivt samarbeta med idrotten, studieförbunden och kulturlivet
- kommunen bidra till att marknadsföra kultur- och fritidslivet, t.ex. genom att ha ett föreningsregister på webbplatsen med länkar till föreningarnas hemsidor, marknadsföra kommande evenemang på webben och i media, årligen göra och dela ut Kultur- och fritidsguiden till alla hushåll och nyinflyttade, och erbjuda föreningslivet att visa upp sig vid olika arrangemang
- kommunens anläggningar ha god standard, tillgänglighet och nyttjandegrad, och utvecklas i dialog med föreningarna
- samarbeten sökas regionalt, exempelvis med Västmanlands Idrottsförbund, RF-SISU Västmanland och Västmanlands Teater
- kommunen göra en aktiv marknadsföring för att erbjuda föreningar i andra kommuner att förlägga sina läger i Kungsör

Friluftsliv

Till fritidslivet räknas även friluftslivet. Här har Kungsör goda förutsättningar med en fantastisk natur, närheten till Mälaren och fina leder för cykling, vandring, löpning och ridning. För det som kallas friluftsliv eller rekreation har en särskild plan tagits fram - Friluftsplän för Kungsörs kommun - som denna plan hänvisar till.

För den som vill upptäcka och röra sig i naturen på egen hand har kommunen tagit fram guider och broschyrer om naturområden och leder. Samlad information om Kungsörs friluftsleder finns också på tjänsten Naturkartan.se, som är tillgänglig både på webb och via mobilapp.

Speciellt viktigt inom detta område är skötsel och tillgänglighet, samt att vi tillvaratar möjligheterna och utvecklar friluftslivet med utgångspunkt i ledorden i denna plan; öppenhet, delaktighet och samarbete.

Lockmora med omgivning är en omtyckt plats för friluftsliv. Här finns flera motionsspår som används för cykling, löpning, vandring, ridning och skidåkning. Här finns en ridanläggning, en friluftsgård, en mindre golfanläggning och kolonilotter. I området finns aktiva föreningar och flera arrangemang anordnas under året. Området har alla förutsättningar att utvecklas som utflyktsmål, mötesplats och utgångspunkt för friluftsliv och olika aktiviteter.

Därför ska:

- kommunen verka för att utveckla och göra Lockmoraområdet med omgivning mer tillgängligt som tränings- rekreations- och friluftsområde
- utveckling ske i dialog med föreningar, markägare och Länsstyrelsen
- badplatserna vid Botten och Skillinge fortsätta utvecklas
- kommunen verka för att utveckla naturleder

Tillsammans utvecklar vi och gör Kungsörs kultur- och fritidsliv ännu bättre.